

מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב • נובמבר 2013

החובל לפני

מבצע עמוד ענן

מבצע עמוד ענן הינו מבצע צבאי של צה"ל ברצועת עזה, שהחל ב-14 בנובמבר 2012 והסתיים ב-21 בנובמבר 2012. המבצע החל עם חיסולו של אחמד ג'עברי, מפקדה בפועל של הזרוע הצבאית של החמאס. במהלך המבצע נערכו אלפי תקיפות על יעדים ברצועת עזה, ובמקביל נורו מרצועת עזה אלפי רקטות לעבר יישובים בישראל. המבצע הסתיים כעבור שבוע בהכרזה על הפסקת אש. המבצע לא כלל כניסה קרקעית לרצועה והתנהל בעיקרו על ידי חיל האוויר ובאופן מצומצם, חיל הים וחיל התותחנים. שם המבצע נלקח מעמוד הענן הסתואר בספר שמות כעמוד נסי שהנחה את בני ישראל והגן עליהם בצאתם מצרים.

המבצע החל לאחר התדרדרות ביטחונית בנזרת רצועת עזה בשבוע שקדם לו. ביום שלישי, 6 בנובמבר, נפצעו שלושה חיילי צה"ל לאחר שהופעל נגדם מטען חבלה סמוך לגדר המערכת. ההחלטה על היציאה למבצע התקבלה בישיבה של פורום התשיעיה ב-13 בנובמבר. בעת ההכנות למבצע, כאשר הוחלט כי מהלך הפתיחה של המבצע יכלול בנוסף לפגיעה בתשתיות החמאס גם מהלך של סיכול סמוקד, התעקש הרמטכ"ל, בני נגץ, כי אחמד ג'עברי יהיה היעד הנבחר, וזאת כדי להשיג פגיעה משמעותית ככל שניתן כבר בתחילת המבצע. לאחר תחילת המבצע תיאר שר הביטחון של ישראל, אהוד ברק, את מטרותיו: "חיזוק ההרתעה, פגיעה קשה במערך הרקטות, פגיעה כואבת בחמאס ובארגוני הטרור, צמצום הפגיעה בעורף האזרחי שלנו". המבצע החל בצהרי 14 בנובמבר, בסמוך לשעה 4 אחה"צ, בסדרת תקיפות של חיל האוויר הישראלי שכוונו לבכירי חמאס וליעדים צבאיים של הארגון. אחמד ג'עברי חוסל בתקיפה מהאוויר, בעת שנסע ברכבו.

התארגנות חיילים לפני יציאה למבצע

לאחר החיסול הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף בטווח של 40 ק"מ מרצועת עזה. הממשלה אישרה הכרזה זו לתקופה של חודש.

בעקבות פעולות אלו, הגיב החמאס בירי של קסאמים באיזור עוסף עזה ונראדים לעבר בי"ש. הרמטכ"ל, בני נגץ, הורה להזיז כוחות חי"ר ושריון לעבר גבול הרצועה, לקראת אפשרות של כניסה קרקעית לרצועה.

במהלך המבצע ניתן אישור לגיוס חירום של כ-30,000 חיילי מילואים אך בפועל גויסו 16,000 מרביתם לצורך החלפת כוחות סדירים בנזרות שונות.

ביום השלישי של הלחימה הרג חיל האוויר הישראלי את אחמד אבו ג'לאל, מפקד פלוגה במערך הקרקעי של חמאס, בעת שהיה ברכב בדרכו לשגר סיל ריס יחד עם שני אחיו, פעילי חמאס גם כן. בלילה הופצץ בניין משרד הפנים של חמאס ברצועת עזה. ממשלת ישראל אישרה גיוס 75,000 חיילי מילואים.

שלבסוף לא התממשה בעיקר בשל החשש מביטול חד צדדי של הסכם השלום עם מצרים על ידי שלטון האחים המוסלמים. בישראל זכה המבצע לתמיכת רוב המערכת הפוליטית, כולל השמאל המתון. ההישג הבולט של המבצע הוא שהחמאס, לראשונה מאז הקמתו, הסכים להניח את נשקו, לוותר על ההתנגדות ואף הסכים להיות 'שוטר מטעם ישראל המחויב לשמור על השקט לאורך הנבול'.

בעולם: נשיא ארה"ב, ברק אובמה, הביע תמיכה בישראל אך ביקש להימנע מפגיעה בחפים מפשע והבהיר כי הוא רואה בישראל את הצד המותקף. גם האיחוד האירופי כמו גם ממשלות אירופה גילו הבנה כלפי ישראל.

לאחר הפסקת האש ב-27 בנובמבר החל משאטן עקיף בין ישראל לחמאס. עם סיום המבצע החלו חיכוכים בסמוך לגבול. נכון לדצמבר 2012 נפצעו בחיכוכים אלו עשרות פלסטינים ולפחות שלושה מהם נהרגו מאש כוחות צה"ל. אחדה מההורגים נורה למוות לאחר שהצליח לחדור לשטח ישראל ולדקור אזרחית ישראלית במושב שדה אברהם. בחודשים שלאחר המבצע ירי הרקטות פסק כמעט לחלוטין. ב-26 בפברואר נורתה רקטה לעבר אשקלון בשטח פתוח. בעקבות האירוע ישראל סגרה את מעבר כרם שלום להעברת סחורות ואת מעבר ארז למעבר בני אדם, למעט מקרים הומניטאריים.

ביום הרביעי הפציץ צה"ל את בניין ממשלת חמאס בעזה ובתוכו לשכתו של ראש ממשלת חמאס, איסמעיל הנייה. בהוראת שר הביטחון הוצבה סוללת כיפת ברזל נוספת, חמישית במספר, להגנת נוש דן. הסוללה ירטה רקטה ראשונה כשעה בלבד לאחר שהפכה למבצעית. בצד ההתקפי, ביצע חיל האוויר הישראלי מספר סיכולים ממוקדים בהם נהרגו מס' פעילי חמאס.

ביום החמישי ללחימה, אה"צ, ניסה צה"ל לחסל את ראש מערך הרקטות של חמאס, אך פוצץ את הבית הלא נכון. עקב הטעות בזיהוי, נהרגו 12 פלסטינים.

ביום השישי ללחימה הודיע דובר צה"ל כי ירי הרקטות נחלש ב-40 אחוזים. בשעות אה"צ נהרגו חיילי צה"ל ואזרחי ישראלי בעקבות פגיעות פצצות מרגמה במועצה אזורית אשכול.

לסיכום:

צה"ל דיווח כי פגע בלמעלה מ-1,600 מטרות וחיסל מעל 65 פעילי טרור לפי דובר צה"ל, מתוך 177 פלסטינים שנהרגו במבצע, כ-120 היו לוחמים.

הכנות למבצע

פעילות צה"ל במבצע 'עמוד ענן' התאפיינה בעיקר בתקיפות אוויריות על יעדים ברצועת עזה, בהתאם לכך נטל בו חלק עיקרי חיל האוויר. ישראל ניסה עשרות אלפי חיילי סילואים כהיערכות אפשרית לפעילות קרקעית נרחבת ברצועת עזה,

מורשת חיל הקשר והתקשוב

עלון מורשת חיל הקשר והתקשוב • נובמבר 2013

חיל התקשוב במבצע

דבר ראש האגף
אלוף עוזי מוסקוביץ'
במבצע "עמוד ענן"

מפקדים וחילים,

לפני 8 ימים החל צה"ל במבצע "עמוד ענן". עפי" הנחיית הדרג המדיני.

המבצע שהחל בפניעה וחיסול רמטכ"ל החמאס, אחמד ני'עברי, המשיך לפעילות מושלבת באוויר, בים וביבשה לסינור ופניעה במערך הרקטות ויכולות הטרור של החמאס, אשר הפרו באופן בלתי פוסק את שגרת הדרום.

כולנו נרתמנו למשימה. עשרות אלפי חיילי מילואים וסדיר מכל קצוות הארץ, התגייסו למטען מטרה אחת ויחידה - פניעה קשה בחמאס על מערכיו ויצירת הרתה שלא תאפשר חידור הירי לישובינו ופניעה בחיילנו.

חיילי ומפקדי אגף התקשוב, תפקיד אגף התקשוב מרכזי ומהותי במערכה. פעלתם ללא לאות, חיילי הסדיר והמילואים כאחד, בכדי לתת מענה מקצועי לשדרת המפקדים בכל רמות הפיקוד. מהמטה הכללי ועד רמת הפלוגה, ויצרתם שיח מבצעי אחיד בין מערכי האוויר / הים / היבשה / המודיעין והעורף. מציאות זו סייעה בקבלת ההחלטות ותרמה משמעותית לפעילות צה"ל על כלל זרועותיו.

האגף איפשר תקשורת זמינה, קישוריות ושילוביות בין המערכים, פעל בחזיתות הלוחמה האלקטרונית והספקטרום, סיפק תשתיות תקשורת, תמסורת ורשת ושמר על תקינות מערך ההתרעה. כל זאת לצד הנגה מתמדת במיסד הסייבר.

העמידה ביעדים ובמשימה לא הייתה מתאפשרת ללא עבודה משותפת של האגף, זרוע היבשה ופקמ"רים. שיתוף פעולה זה הוכח שוב כהכרחי וקריטי לתמיכה המלאה לה זכה פיקוד הדרום לכל אורך המבצע.

בעת זו, עלינו לשמור על דריכות, גם מול חזיתות אחרות, ולהיערך לחזרה לכשירות מבצעית באופן מהיר, יסודי ואיכותי וזאת בכדי להיערך לאתגר הבא.

אלת החולצ

סיפור הנבורה והנפילה:

עם פרוץ מלחמת העצמאות, במאי 1948, החיים בניצנים הפכו לבלתי נסבלים. המצרים הגיעו לשערי הקיבוץ, והוחלט לפנות את האמהות והילדים.

סירה, שקשרה את גורלה למקום, הבינה את חשיבות תפקידה כאלחוטנית ובחרה להישאר עם הלוחמים, אם יחידה שהיתה צריכה להיפרד מבנה. היא אמרה לאחת מחברותיה המפונות: "תגידי לדני שהייתה לו אמא.."

היא כתבה סכתב והטמינה אותו בכיס מעילו של בנה, ובו כתבה לבעלה: "אין פרידה קשה סזו... אני יוצאת להילחם למטן ינדל דני חופשי בארצו.."
כאשר הקרב הגיע לשיאו ולא נותר סיכוי, שידרה סירה את קריאת ה S.O.S האחרונה (לא מוצפנת): "הקרב אבוד, אני משסידה את מכשיר הקשר ויוצאת להילחם, סוף."

היא יצאה יחד עם ספקדה, עם דגל לבן, לבקש הפסקת אש. כשהתקרבו אליהם שלושה קצינים מצריים, שלף אחד מהם אקדה וירה לסוות במפקד. סירה שלפה את אקדה מחולצתה, ירתה במפקד והרגה אותו. היא נשארה עומדת לבדה מול שני קצינים מצריים. שמאחוריהם חיילים רבים ולא ביקשה רחמים.

המצרים לא יכלו לשאת את העלבון שחיילת יהודיה הורגת קצין מצרי, היא נורתה ונהרגה במקום.

בת 22 בנופלה. 6 ביוני 1948.

סירה בן ארי ז"ל האלחוטנית הנבורה מניצנים

סירה גלסשייב, לימים בן-ארי, נולדה בשנת 1926 בברלין, בת יחידה למשפחה ציונית. אביה שירת כקצין בצבא האוסטרי, היה פילוסוף ודרי' למשפטים.

בגיל 7 עלתה ארצה עם משפחתה, לסדה בת"א, הייתה תלמידה מצטיינת וספורטאית בתחום הסייף, חניכה בתנועת 'מכבי הצפון'. היא הושפעה מאירועי השואה והזדהתה עם הצורך בהקמת בית לאומי בא"י (אביה הכיר אישית את הרצל), הצטרפה לתנועת בית"ר והייתה פעילה בלח"י.

עם התבנרותה עזבה את ת"א, הצטרפה לתנועת "הנוער הציוני" והייתה בין מייסדי קיבוץ ניצנים.

סירה התגייסה ל-"הננה", נשלחה לקורס אלחוטנים ושימשה כאלחוטנית של הקיבוץ. בניצנים הכירה את אליקים - איש פלמ"ח, הם נישאו ובגיל 19 היא ילדה את בנה דני.